

<https://www.alliansfriheten.se/ostersjoområdet-och-nordkalotten-nytt-ansvar-for-svenska-forsvaret/>

Östersjoområdet och Nordkalotten – nytt ansvar för svenska försvaret

27 maj, 2022

Lars-Gunnar Liljestrand

Regeringen och den borgerliga oppositionens främsta argument för ett svenskt Nato-medlemskap var, förutom att vi skulle följa Finland, att det krävdes för att Sverige skulle kunna försvaras.

När ett medlemskap nu närmar sig kommer det allt fler besked både från svenska regeringen och från de nordiska och baltiska medlemsstaterna om hur det svenska försvaret skall användas.

En mer officiell bekräftelse på att Sverige skall ta ett avsevärt större militärt ansvar i vår region kom [vid mötet den 24 maj](#) mellan de nordiska försvarsministrarna där man välkomnade Sveriges och Finlands beslut att söka medlemskap. Ministrarna uttalade att man hade gemensamma intressen att säkra Östersjoområdet och Nordkalotten (the High North). Man framhöll att dessa regioner utgjorde ett enda sammanhängande område för operationer och för gemensam operativ planering samt att Finland och Sverige kommer att stärka det kollektiva försvaret och säkerheten i Nordeuropa.

Hur detta utvidgade ansvar för det svenska försvaret kommer att se ut vet vi inte idag men man kan anta att planerna redan finns hos regeringarna och militärstaberna i de nordiska staterna och hos Nato och USA.

Det började med att statsminister Magdalena Andersson den 1 maj lite vid sidan av meddelade att Sverige skulle ta ett ansvar för Östersjoområdet och Finland för de baltiska staterna.

Ett par veckor senare meddelade utrikesminister Ann Linde att hon efter sitt besök i Washington kunde förmedla att USA förväntade sig att Sverige även skulle delta i försvaret av Arktis vilket vi tidigare [kommenterat](#) på den här sajten. Finland har sedan decennier hållit fast vid att landets försvarsmakt var till för det egna landet och man har alltid avvisat att avsätta styrkor för hjälp till de baltiska staterna.

I sin [ansökan](#) den 15 maj om medlemskap i Nato öppnar den finska regeringen för att den egna försvarsmakten får ett vidgat uppdrag att delta i ”vissa separat överenskomna uppgifter i fredstid inom det gemensamma försvaret, till exempel bevakningen av Baltikums och Islands luftrum samt Natos snabbinsatsstyrkor.”

För Sveriges del har från flera håll pekats på att det är vårt stridsflyg och våra ubåtar som är tänkta att användas i regionen. Markstyrkor har vi ju som bekant inte mycket att komma med.

Ser man på de nordiska ländernas flygstridskrafter kan man få en föreställning om hur de skall fördelas i regionen.

Finland har idag 64 amerikanska F-18 Hornet som infördes för 30 år sedan. De skall ersättas av lika många amerikanska F-35 men dessa kommer troligen inte att finnas på plats förrän om några år då Hornet har fasats ut 2025.

Norge har 52 F-35 och Danmark har beställt 27 F-35 som tas in från 2023 till 2027.

Sverige har 96 JAS-plan vilket gör att pressen på oss troligen blir stor att ta ett större ansvar för luftrummet både i Östersjöområdet och även till en del i Arktis där det norska flygvapnet kommer att ha sin huvuduppgift.

I den finska [ansökningen](#) om Nato-medlemskap angav man att landet skulle ta del i ansvaret för Östersjöområdet och man nämnde intressant nog även övervakning av Islands luftrum. Om den svenska regeringen går med på amerikanska krav att vi skall delta i försvaret av Arktis som Ann Linde förmedlade efter sitt besök i Washington kommer vi att gå in i en helt ny säkerhetspolitisk roll.

Arktis är sedan ett tiotal år en region där USA och Ryssland står mot varandra och där både sidor nu närmast kapprustar. Ryssland stärker sitt försvar kring baserna på Kolahalvön och installerar kärnvapenbärande missiler på sina örlogsfartyg och atomdrivna u-båtar. Som exempel på upptrappningen kan nämnas [testet](#) av det nya ryska "hypersonic" -missilvapnet avsett för bland annat kärnvapen. Provsjutningen ägde rum i Barent hav mellan det norska fastlandet och Svalbard i februari i år.

Ryssland ser det som strategiskt avgörande att kunna säkra utpassage av sina kärnvapenbestyckade ubåtar ut i Nordatlanten.

USA ser på samma sätt regionen som strategisk då det gäller att möta Ryssland och blockera de ryska baserna på Kolahalvön.

USA har återskapat sin Second Fleet som har operationsområdet i Arktis och Nordatlanten för just det syftet.

USA har också utan att meddela de Grönländska myndigheterna kraftigt [rustat upp](#) Thulebasen på Grönland

USA har fått den norska regeringen att gå med att lämna ut tre flygbaser och en örlogsbas till USA. Avtalet som slutligen skall godkännas av Stortinget ger USA full suveränitet i minst tio år över baserna.

Det är amerikanska baser och inte Nato-baser vilket visar på den helt annorlunda säkerhetspolitiska betydelsen av baserna jämfört med övriga Natobaser i Europa. Där är syftet att skydda Natos medlemsländer. De amerikanska baserna i Norge är till för USAs positionering mot sin rival och hans baser på Kolahalvön.

Nato har åtminstone tidigare hävdad att man har intresse av att Nordkalotten och Arktis är lågspänningsområden och det är väl sannolikt att många av Nato-länderna inte vill dras in i kapprustningen mellan USA och Ryssland.

Likväl ställs det nu krav på Sverige att vi vid ett Nato-medlemskap skall ta del i ansvaret, vad det nu kan betyda, för Arktis. Vi har tidigare deltagit med JAS-plan i de stora övningarna Trident Juncture, Cold Response och Arctic Challenge Exercise men med Nato-medlemskap kommer pressen att vara stor att vi mer eller mindre permanent deltar i bevakningen av luftrummet i regionen.

Det vore en för Sverige farlig roll som direkt kan dra in oss i en konflikt mellan kärnvapenmakterna USA och Ryssland.

Det finns inget direkt militärt hot mot oss från ryska styrkor på Kolahalvön och vi skall inte heller vid ett medlemskap i Nato ta på oss någon roll att säkra USAs kärnvapenstrategiska position i Arktis.

Svenska JAS-plan skall användas för Sveriges försvar.

Upplysningar av det här slaget borde svenska folket ha fått, innan regeringen bestämde sig för att ansöka om Nato-medlemskap.